
OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2009 Rhif 2983 (Cy.260)

LLYWODRAETH LEOL, CYMRU

**Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth)
(Swyddogaethau a Chyfrifoldebau) (Cymru) (Diwygio) 2009**

<i>Gwnaed</i> - - - -	<i>10 Tachwedd 2009</i>
<i>Gosodwyd gerbron Cynulliad</i>	
<i>Cenedlaethol Cymru</i> - -	<i>11 Tachwedd 2009</i>
<i>Yn dod i rym</i> - -	<i>2 Rhagfyr 2009</i>

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau canlynol drwy arfer y pwerau a roddwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan adrannau 13, 105 a 106 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000(1) ac a freiniwyd bellach ynddynt(2).

Enwi a chychwyn

1. Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Swyddogaethau a Chyfrifoldebau) (Cymru) (Diwygio) 2009 a deuant i rym ar 2 Rhagfyr 2009.

Diwygio

2. Diwygier Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Swyddogaethau a Chyfrifoldebau) (Cymru) 2007(3) fel a ganlyn.

3. Yn Rhan CH o Atodlen 1 (swyddogaethau nad ydynt i fod yn gyfrifoldeb i weithrediaeth awdurdod), hepgorer paragraff 18.

4. Yn Atodlen 2 (swyddogaethau y caniateir iddynt fod, ond nad oes angen iddynt fod, yn gyfrifoldeb gweithrediaeth awdurdod)—

(a) yn lle paragraff 18 rhodder—

“18. Unrhyw un neu unrhyw rai o'r swyddogaethau canlynol o ran priffyrdd—

(a) gwneud cytundebau ar gyfer gwneud gwaith priffyrdd(4);

---

(1) 2000 p.22.

(2) Mae pwerau Cynulliad Cenedlaethol Cymru bellach wedi'u breinio yng Ngweinidogion Cymru yn rhinwedd paragraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p.32).

(3) O.S. 2007/399 (Cy. 45).

(4) Amnewidiwyd adran 278 o Ddeddf Priffyrdd 1980 (p.66) gan adran 23 o Ddeddf Ffyrdd Newydd a Gwaith Stryd 1991 (p.22).

- (b) y swyddogaethau a geir yn narpariaethau canlynol Rhan III o Ddeddf Priffyrdd 1980⁽⁵⁾ (creu priffyrdd)—
- (i) adran 25 — creu llwybrau troed, llwybrau ceffylau neu gilffyrdd cyfyngedig drwy gytundeb;
  - (ii) adran 26 — pwerau gorfodol ar gyfer creu llwybrau troed, llwybrau ceffylau neu gilffyrdd cyfyngedig;
- (c) y swyddogaethau a geir yn narpariaethau canlynol Rhan VIII o Ddeddf Priffyrdd 1980 (cau priffyrdd a gwyro priffyrdd etc)⁽⁶⁾—
- (i) adran 116 — pŵer llysoedd ynadon i awdurdodi cau priffordd neu wyro priffordd;
  - (ii) adran 117 — cais am orchymyn o dan adran 116 ar ran person arall;
  - (iii) adran 118 — cau llwybrau troed, llwybrau ceffylau a chilffyrdd cyfyngedig;
  - (iv) adran 118ZA — cais am orchymyn diddymu llwybr cyhoeddus;
  - (v) adran 118A — cau llwybrau troed, llwybrau ceffylau a chilffyrdd cyfyngedig sy'n croesi rheilffyrdd;
  - (vi) adran 118B — cau priffyrdd penodol at ddibenion atal troseddau etc;
  - (vii) adran 118C — cais gan berchennog ysgol am orchymyn diddymu arbennig;
  - (viii) adran 119 — gwyro llwybrau troed, llwybrau ceffylau a chilffyrdd cyfyngedig;
  - (ix) adran 119ZA — cais am orchymyn gwyro llwybr cyhoeddus;
  - (x) adran 119A — gwyro llwybrau troed, llwybrau ceffylau a chilffyrdd cyfyngedig sy'n croesi rheilffyrdd;
  - (xi) adran 119B — gwyro priffyrdd penodol at ddibenion atal troseddau etc;
  - (xii) adran 119C — cais gan berchennog ysgol am orchymyn gwyro arbennig;
  - (xiii) adran 119D — gwyro priffyrdd penodol ar gyfer gwarchod safleoedd o ddiddordeb gwyddonol arbennig;
  - (xiv) adran 120 — arfer pwerau i wneud gorchmynion diddymu a gwyro llwybrau cyhoeddus;
  - (xv) adran 121B — cofrestr ceisiadau;
- (ch) y swyddogaethau a geir yn narpariaethau canlynol Rhan IX o Ddeddf Priffyrdd 1980 (ymyrraeth gyfreithlon ac anghyfreithlon â phriffyrdd a strydoedd)—
- (i) adran 130 — amddiffyn hawliau cyhoeddus;
  - (ii) adran 139 — rheoli sgipiau adeiladwyr;
  - (iii) adran 140 — symud sgipiau adeiladwyr i ffwrdd;
  - (iv) adran 140A⁽⁷⁾ — sgipiau adeiladwyr: ffioedd am feddiannu'r briffordd;
  - (v) adran 142 — trwydded i blannu coed, llwyni etc mewn priffordd;

---

(5) 1980 p.66.

(6) Mewnosodwyd adrannau 118ZA, 118B, 118C, 119ZA, 119B, 119C, 119D a 121B gan adran 57 o Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000 (p.37) a Rhan 1 o Atodlen 6 iddi. Mewnosodwyd adrannau 118A a 119A gan adran 47 o Ddeddf Trafndiaeth a Gwaith 1992 (p.42), ac Atodlen 2 iddi.

(7) Mewnosodwyd adran 140A gan Ddeddf Ffyrdd Newydd a Gwaith Stryd 1991 (p.22) (adran 168 a Rhan 1 o Atodlen 8).

- (vi) adran 147 — pŵer i awdurdodi codi camfeydd etc ar lwybrau troed neu lwybrau ceffylau;
  - (vii) adran 147ZA(8) — cytundebau ynghylch gwelliannau er lles personau sydd â phroblemau symudedd;
  - (viii) adran 149 — symud pethau a adawyd ar briffyrdd sy'n peri niwsans etc;
  - (ix) adran 169 — rheoli sgaffaldiau ar briffyrdd;
  - (x) adran 171 — rheoli gosod deunyddiau adeiladu ar strydoedd a gwneud gwaith cloddio mewn strydoedd;
  - (xi) adran 171A(9) a rheoliadau a wneir o dan yr adran honno — gwaith o dan adran 169 neu adran 171: tâl am feddiannu'r briffordd;
  - (xii) adran 172 — palisau sydd i'w codi yn ystod adeiladu etc;
  - (xiii) adran 173 — palisau i'w codi'n ddiogel;
  - (xiv) adran 178 — cyfyngu ar osod rheiliau, trawstiau etc dros briffyrdd;
  - (xv) adran 179 — rheoli adeiladu selerydd etc o dan strydoedd;
  - (xvi) adran 180 — rheoli mynedfeydd i selerydd etc o dan strydoedd, a goleuadau palmentydd ac awyryddion;
  - (d) arfer swyddogaethau o dan adran 34 o Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981(10) (gorchmynion calchbalmentydd); ac
  - (dd) arfer swyddogaethau o dan adran 53 o Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981(11) (dyletswydd i adolygu mapiau a datganiadau diffiniol yn barhaus).”;
- (b) yn lle paragraff 24 rhodder—
- “24. Swyddogaethau o ran gamblo o dan ddarpariaethau canlynol Deddf Gamblo 2005(12)—
- (a) adran 29 — gwybodaeth gan awdurdod trwyddedu;
  - (b) adran 30 — cyfnewid arall o wybodaeth;
  - (c) adran 166 — penderfyniad i beidio â dyroddi trwyddedau casino;
  - (ch) adran 212 a rheoliadau a wneir o dan yr adran honno — ffioedd;
  - (d) adran 284 — tynnu ymaith esemptiad;
  - (dd) adran 304 — personau awdurdodedig;
  - (e) adran 346 — erlyniadau gan awdurdod trwyddedu;
  - (f) adran 349 — polisi trwyddedu tair blynedd;
  - (ff) adran 350 — cyfnewid gwybodaeth;
  - (g) Rhan 5 o Atodlen 11— cofrestru gydag awdurdod lleol.”.

5. Yn Atodlen 3 (swyddogaethau nad ydynt i fod yn gyfrifoldeb i weithrediaeth awdurdod yn unig)—

---

(8) Mewnosodwyd adran 147ZA gan adran 69(3) o Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000 (p.37).
(9) Mewnosodwyd adran 171A gan Ddeddf Ffyrdd Newydd a Gwaith Stryd 1991 (p.22) (adran 168 a Rhan 1 o Atodlen 8).
(10) 1981 p.69. Diwygiwyd adran 34 gan baragraff 83 o Atodlen 11 i Ddeddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006 (p.16). Drwy adran 27AA o Ddeddf 1981 mae adran 34 yn cael effaith fel pe bai cyfeiriadau at Natural England yn gyfeiriadau at Gyngor Cefn Gwlad Cymru.
(11) Diwygiwyd adran 53 gan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000 (p.37) (adran 51 a Rhan 1 o Atodlen 5) a Deddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006 (p.16) (adran 70).
(12) 2005 p.19.

- (a) yng ngholofn (1) yn lle “Y Cynllun Addysg Sengl” rhodder “Y Cynllun Plant a Phobl Ifanc”;
- (b) yng ngholofn (2) yn lle “Rheoliadau'r Cynllun Addysg Sengl (Cymru) 2006 (O.S. 2006/877 (Cy. 82))” rhodder “Rheoliadau a wnaed o dan adran 26 o Ddeddf Plant 2004(13)”;
- (c) ar y diwedd—
  - (i) yng ngholofn (1), mewnosoder “Y Cynllun Gwella Hawliau Tramwy”;
  - (ii) yng ngholofn (2) mewn perthynas â'r cofnod hwnnw yng ngholofn (1), mewnosoder “Adran 60 o Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000(14).”.

10 Tachwedd 2009

Brian Gibbons
Y Gweinidog dros Gyfiawnder Cymdeithasol a
Llywodraeth Leol, un o Weinidogion Cymru

---

(13) 2004 p.31.
(14) 2000 p.37.

EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau.)

Mae Rhan II o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 yn darparu i swyddogaethau awdurdod lleol gael eu cyflawni gan weithrediaeth awdurdod (y mae'n rhaid iddi fod ar un o'r ffurfiau a bennir yn adran 11(2) i (5) o'r Ddeddf honno) onid yw'r swyddogaethau hynny i beidio â bod yn gyfrifoldeb i weithrediaeth yr awdurdod. Mae Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Swyddogaethau a Chyfrifoldebau) (Cymru) 2007 (O.S. 2007/399 (Cy.45)) ("y Prif Reoliadau") yn pennu'r swyddogaethau hynny nad ydynt i fod yn gyfrifoldeb i weithrediaeth awdurdod neu sydd i fod yn gyfrifoldeb i weithrediaeth o'r fath i raddau cyfyngedig yn unig neu o dan amgylchiadau penodedig yn unig.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio'r Prif Reoliadau.

Mae Atodlen 2 i'r Prif Reoliadau'n rhestru'r swyddogaethau hynny y caniateir iddynt fod (ond nad oes angen iddynt fod) yn gyfrifoldeb i weithrediaeth awdurdod. Mae rheoliad 4 o'r Rheoliadau hyn yn diwygio'r rhestr hon drwy fewnosod swyddogaethau penodedig o dan Ddeddf Priffyrdd 1980, Deddf Bywyd Gwylt a Chefn Gwlad 1981 a Deddf Gamblo 2005. Effaith y diwygiadau hyn yw bod gan awdurdod lleol ddisgresiwn o ran a ydyw'r swyddogaethau o dan sylw i'w cael eu harfer gan y weithrediaeth.

Mae rheoliad 5 yn diwygio'r Prif Reoliadau drwy ddefnyddio geiriau generig i gyfeirio at gynlluniau plant a phobl ifanc sydd i'w paratoi a'u cyhoeddi gan awdurdodau lleol yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adran 26 o Ddeddf Plant 2004. Mae hefyd yn darparu bod yn rhaid i gynlluniau gwella hawliau tramwy beidio â bod yn gyfrifoldeb y weithrediaeth yn unig.